

Выявлены основные методы и технологии преподавания иностранного языка в контексте межкультурного подхода к преподаванию иностранных языков. Проанализирован учебный материал, который обеспечит перенос знаний из лингвистики, языкового опыта, стратегий и опыта обучения при изучении иностранных языков. Доказана взаимосвязь языков и культур и необходимость их «взаимообучения».

Ключевые слова: диалог культур, межкультурное взаимодействие, межкультурная компетентность, межкультурная коммуникация.

Summary

Peculiarities of Intercultural Competence Development of the Future Foreign Language Teacher

Denysova S.P., Kuzmych O.V., Nikolaieva I.A.

The article reveals the essence of the concept of intercultural competence. The basic conceptual positions of scientists, who reveal its contents, have been presented. The author of the article considers the dialogue of cultures as the main pedagogical condition of forming the intercultural competence of the future foreign language teacher. The conditions under which the dialogue of cultures in the process of training of the future foreign language teachers is formed, and the reasons for the inconsistency of the educational level with the requirements of the society have been described. The essence of the following phenomena and concepts has been revealed: principles of communication, basic functions of culture, influence of culture on perception and communication, influence of culture on human activity and development of the society.

The basic methods and technologies of teaching a foreign language in the context of the intercultural approach to the teaching of foreign languages have been revealed. The educational material, which will provide transfer of knowledge on linguistics, language experience, strategies and experience of teaching when learning a foreign language, has been analyzed. The interrelation of languages and cultures and the need for their “learning simultaneously” have been proved.

Key Words: dialogue of cultures, intercultural interaction, intercultural competence, intercultural communication.

УДК 378.147.091.313:780.616.433

Глініцька Н.С.,
канд. пед. наук, доцент
(м.Хмельницький)

Використання проектного методу у фаховій підготовці піаністів у музично-педагогічних вищих навчальних закладах

У статті розкрито використання проектного методу в музичній педагогіці. Метод проектів, який виник у кінці XIX століття, продовжував розвиватись у середині XX століття, на сучасному етапі починає набувати поширення в нашій країні. Метод проекту входить до інноваційних методів, які сприяють професійній підготовці студентів-піаністів у навчальних закладах вищої освіти. Виділено основні вимоги до цього методу: наявність проблеми (завдання); практична, теоретична, музично-пізнавальна значущість; самостійна (індивідуальна, парна, групова) діяльність студентів; структурування проекту; використання дослідницьких процедур.

Розглянуто основні типи проектів: дослідницький; музично-творчий; ігровий; інформаційний; практичний. Визначено етапи проектного методу: підготовчий (вибір теми); планування; самостійне дослідження; підсумок. Розкрито практичний аспект використання проектного методу на молодших та старших курсах підготовки студентів-піаністів на факультетах мистецтв. Практичне використання цього методу є дієвим способом підвищити ефективність процесу навчання, сприятиме не лише професійному розвитку студентів, але і підвищенню кваліфікації викладачів.

Ключові слова: метод проекту, студенти-піаністи, фахова підготовка, інноваційні методи, музична педагогіка

Постановка проблеми в загальному вигляді ... Введення в шкільну освіту програми «Нова українська школа» ставить перед вищими навчальними закладами нові завдання, що спонукають вищу освіту до навчання майбутніх вчителів, які мають відповідати вимогам сучасного ринку праці. Традиційна система навчання заснована на передачі готових знань і, на жаль, мало орієнтована на студента. Тому сучасна освіта потребує якісної підготовки високопрофесійних фахівців нового рівня.

Сучасна модернізація системи музичної освіти диктує пошуки нових форм і методів викладання. У багатьох технологіях навчання знаходять відбиток інноваційні методи, спрямовані на розвиток і вдосконалення навчального процесу, підготовку учнів до професійної діяльності. Вони створюють умови як для формування, так і закріплення знань, умінь і навичок, що сприяють розвитку творчих здібностей, підвищують мотивацію у студентів до навчання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій... Вивчення наукової літератури з питання проектного методу показало, що сьогодні цей метод входить до складу інноваційних методів, які розробляються та використовуються у педагогіці останнім часом. Це питання розглядається у різних напрямках: О. Нестерова (проблемне навчання, розвиваюче навчання), В. Кукушин, І. Бех (особистісно орієнтоване навчання), С. Щербакова (ігрові технології). Технологія співробітництва найближче стикається з методом проектів. У тієї й іншої моделі навчання виникають відносини між учнями, учнями і вчителем. Метод проектів органічно вписується і в систему інноваційних технологій [6, с.58]. Метод проектної діяльності став предметом вивчення як зарубіжних вчених [4, с.232], так і вітчизняних вчених-педагогів [8, с.4]. Водночас, аналіз стану проблеми показав, що використання методу проектів у музичній освіті вивчено не достатньо [2; 5].

Формулювання цілей статті... Метою статті є розкрити використання проектного методу в музичній педагогіці вищої школи, що сприяє професійному розвитку студентів-піаністів.

Виклад основного матеріалу... У музичній педагогіці існують проблеми впровадження інноваційних методів у музично-педагогічний процес, а саме: як поєднувати класичні (традиційні) методи в музичній освіті та застосувати у навчанні сучасні інноваційні методи навчання.

Методом, що належить до інноваційних методів навчальної діяльності, є метод проектів, який виник у кінці XIX століття і на сучасному етапі починає набувати поширення. Він сприяє розвитку індивідуальності учнів (студентів), вдосконаленню їхніх потенційних здібностей, підвищенню мотивації, формуванню особистісних якостей. Метод проектів дає можливість викладачу реалізувати свої функції як організатора діяльності: координатора, консультанта, експерта. І. Чечель зазначає, що змінюється і роль учнів (студентів) у навчанні: вони виступають активними учасниками процесу, а не пасивними статистами. Учні (студенти) вільні у виборі способів і видів діяльності для досягнення поставленої мети, їм ніхто не вказує, як і що потрібно робити [10].

У навчальному процесі метод проектів або метод вирішення проблем (problem solving) почали застосовувати в 20-і роки XX століття в США. Засновник «прагматичної педагогіки» Дж. Дьюї та його послідовники Є. Пархерст і В. Кільпатрік вважали, що проектом може бути будь-яка діяльність, спрямована на вирішення якої-небудь проблеми, виконана «від щирого серця», самостійно групою учнів, об'єднаних спільним інтересом, сприяє розвитку інтелектуального інтересу [3].

Метод проектів – це така організація навчання, за якої студенти отримують знання в процесі планування та виконання практичних завдань. Метод проекту – це метод пошуку.

Основні вимоги до цього методу:

- наявність проблеми (завдання), яка потребує інтегрованих знань із музики, дослідницького пошуку для її вирішення;
- практична, теоретична, музично-пізнавальна значущість запропонованих результатів;
- самостійна (індивідуальна, парна, групова) діяльність студентів;
- структурування змістової частини проекту;
- використання дослідницьких процедур: визначення дослідницьких завдань, які впливають з обраної проблеми; висування гіпотези їх розв'язання, обговорення дослідження, оформлення остаточних результатів, аналіз отриманих даних, підбиття підсумків, коректування, висновки.

Основні типи проектів:

- дослідницькі;
- музично-творчі;
- ігрові;
- інформаційні;
- практичні.

Розробка проекту містить у собі такі етапи:

- *підготовка* – вибір теми, визначення мети;
- *планування* – визначення джерел інформації, способів їх збирання, форми втілення;
- *самостійне дослідження* – збирання необхідної інформації;
- *підсумок* – проект оцінюється учнями, проводиться аналіз зробленого, враховуються помилки на майбутнє.

Обов'язково потрібно зауважити, що, підбираючи теми для проектних заходів, необхідно враховувати інтереси учнів. Таким чином організація проектів приведе до розвитку самоосвітніх якостей, ініціативи, долатиме формалізм у освіті.

Дослідницький підхід у навчанні – це шлях ознайомлення студентів із методами наукового пізнання, це важливий засіб формування таких якостей:

- пізнавальних компетентностей;
- особистісних компетентностей (розвиток індивідуальних здібностей і талантів у галузі музики);
- соціальної компетентності (співробітництво, робота в команді, здатність прийняти свої рішення й намагатися розуміти особисті потреби і вимоги) [1].

Використання у музичній педагогіці проектного методу спонукає всебічному розвитку творчих здібностей студентів на основі музики, образотворчого мистецтва, літератури, театру, які загалом здатні сформувати певні риси особистості студента і вплинути на становлення його духовної культури [7, с. 555].

На практиці ми використовуємо метод проектів на різних курсах. Вперше студенти-піаністи зустрічаються з проектним методом при підготовці до «Фортепіанного конкурсу» на краще виконання п'єс для слухання музики в школі та дошкільному навчальному закладі. На конкурсі студенти перед тим, як виконувати два музичних твори напам'ять, представляють одну з п'єс за допомогою проектного методу. Свій проект студенти готують так, щоб він міг бути застосований на уроках музичного мистецтва в школі або на музичних заняттях в дошкільному закладі під час практики. Проект має викликати інтерес і живу реакцію у дітей (учнів), а студент розвиває свої дослідницькі та творчі здібності.

Наступного разу студенти використовують метод проекту під час навчання на старших курсах (V-VI курси), при підготовці «Музичних колекцій». Студенти самі вибирають, на яку тему буде у них колекція. Тематика колекцій дуже різноманітна. Наприклад: «Музика кіно», «Стильові особливості жанру «Прелюдія», «Природа у музиці», «Інструментальна музика М.Тарівердієва» тощо. У склад колекції входить три музичних твори, які студенти мають повністю розкрити у своїх проектах. Особливістю проектів на старших курсах є те, що обов'язково має бути порівняльна характеристика музичних творів та розкриття виконавських піаністичних складнощів.

Інноваційна освітня проектна діяльність є ефективною формою організації навчального процесу, спрямованої на індивідуальний розвиток пізнавальних інтересів і творчих здібностей студентів. Даний метод передбачає оволодіння технологією презентації різних творчих робіт (звітів, рефератів, доповідей на професійно орієнтовані теми) [9].

Висновки... Використання методу проекту при фаховій підготовці студентів-піаністів у музично-педагогічних вищих навчальних закладах сприяє розвитку критичного мислення, спонукає до засвоєння пізнавальних та пошукових навичок у студентів. Ці навички допомагають формувати світогляд студентів та готувати їх до професійної діяльності.

Список використаних джерел та літератури:

1. Волкова Н.П. Педагогіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів / Н. П Волкова. – К.: Академія, 2001. – 576 с.
2. Ефремова Г. Г. Проектная деятельность в общем музыкальном образовании как инструмент развития музыкальной культуры школьников / Г. Г. Ефремова // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.emissia.org/offline/2012/1927.htm>
3. Киргуева Ф.Х. Концептуальные подходы к решению вопросов развития высшего образования / Ф. Х. Киргуева // Профессиональное образование в современном мире. – Т.11, № 4. – С.55-59.
4. Кукушин В.С. Теория и методика обучения / В. С. Кукушин. – Ростовн / Д.: Феникс, 2005. – 474 с.
5. Нестерова О. В. Педагогическая психология в схемах, таблицах и опорных конспектах: учеб пособие для вузов / О. В. Нестерова. – М.: Айрис-пресс, 2006. – 112 с.
6. Организация проектной деятельности в школе: система работы / [авт. – сост. С. Г. Щербакова и др.]. – Волгоград: Учитель, 2009. – 189 с.
7. Современное музыкальное образование – 2014: Материалы XIII Международной научно-практической конференции / [Под общ. ред. И. Б. Горбуновой] – СПб.: Изд-во РГПУ им. А. И. Герцена, 2014. – 572 с. (555) Г. Г. Филишова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.muslab.spb.ru/doc/program26-03-2015.pdf>
8. Технология. 5 – 11 классы: проектная деятельность учащихся / [авт.-сост. Л. Н. Морозова, Н. Г. Кравченко, О. В. Павлова]. – 2-е изд., стереотип. – Волгоград: Учитель, 2008. – 204 с.
9. Черкасов М.Н. Инновационные методы обучения студентов / М. Н Черкасов // Инновации в науке: сб. ст. по матер. XIV междунар. науч.-практ. конф. Часть II. – Новосибирск: СибАК, 2012.
10. Чечель. И. Метод проектов, или Попытка избавить учителя от обязанностей всезнающего оракула / И. Чечель // Директор школы. – 1998. – № 3. – С. 1-16.

Транслітерований список літератури:

1. Volkova N.P. Pedagogika: Posibnik dlya studentiv vishnix navchalnix zakladiv. K.: Akademiya, 2001. 576 p.
2. Efremova G. G. Proektnaya deyatelnost v obshhem muzykalnom obrazovanii kak instrument razvitiya muzykalnoj kultury` shkolkov [Elektronnij resurs] Access: <http://www.emissia.org/offline/2012/1927.htm>
3. Kirgueva F.X. Konceptualny`e podxody` k resheniyu voprosov razvitiya vy`sshego obrazovaniya. Professionalnoe obrazovanie v sovremennom mire. Part.11, Volume 4. pp.55-59.
4. Kukushin V.S. Teoriya i metodika obucheniya. Rostov / D. : Feniks, 2005. 474 p.
5. Nesterova O. V. Pedagogicheskaya psixologiya v sxemax, tabliczax i oporny`x konspektax: ucheb posobie dlya vuzov. M.: Ajris-press, 2006. 112 p.
6. Organizaciya proektnoj deyatelnosti v shkole: sistema raboty` [avt. – sost. S. G. Shherbakova i dr.]. Volgograd : Uchitel, 2009. 189 p.
7. Sovremennoe muzykalnoe obrazovanie – 2014: Materialy` XIII Mezhdunarodnoj nauchno-prakticheskoy konferencii [Pod obshh. red. I. B. Gorbunovoj]. SPb.: Izd-vo RGPU im. A. I. Gercena, 2014. 572 p. (555) G. G. Filippova [Elektronnij resurs] Access: <http://www.muslab.spb.ru/doc/program26-03-2015.pdf>
8. Texnologiya. 5 – 11 klassy`: proektnaya deyatelnost uchashhixsya [avt.-sost. L. N. Morozova, N. G. Kravchenko, O. V. Pavlova]. 2-e izd., stereotip. Volgograd : Uchitel, 2008. 204 p.
9. Cherkasov M.N. Innovacionny`e metody` obucheniya studentov. Innovacii v nauke: sb. st. po mater. XIV mezhdunar. nauch.-prakt. konf. Issae II. Novosibirsk: SibAK, 2012.
10. Chechel. I. Metod proektov, ili Popy`tka izbavit uchitelya ot obyazannostej vseznayushhego orakula. *Direktor shkoly`*. 1998. Volume 3. pp. 1-16.

Аннотация

Использование проектного метода в профессиональной подготовке пианистов в музыкально-педагогических высших учебных заведениях

В статье раскрыто использование проектного метода в музыкальной педагогике. Метод проектов, который возник в конце XIX века продолжал развиваться в середине XX века, на современном этапе начинает получать распространение в нашей стране. Метод проекта относится к инновационным методам. Эти методы способствуют профессиональной подготовке студентов-пианистов в учебных заведениях высшего образования. В статье выделены основные требования к этому методу: наличие проблемы (задачи); практическая, теоретическая, музыкально-познавательная значимость; самостоятельная (индивидуальная, парная, групповая) деятельность студентов; структурирование проекта; использование исследовательских процедур. Рассмотрены основные типы проектов: исследовательский; музыкально-творческий; игровой; информационный; практический. Определены этапы проектного метода: подготовительный (выбор темы); планирования; самостоятельное исследование; итог. Раскрыт практический аспект использования проектного метода на младших и старших курсах подготовки студентов-пианистов на факультетах искусств. Практическое использование этого метода является действенным способом повышения эффективности процесса обучения, будет способствовать не только профессиональному развитию студентов, но и повышению квалификации преподавателей.

Ключевые слова: метод проекта, студенты-пианисты, профессиональная подготовка, инновационные методы, музыкальная педагогика.

Summary

Use of the Project Method for Professional Training of Pianists in Musical-Pedagogical Higher Educational Institutions

Ilinitska N.S.

The article describes the use of the project method in musical pedagogy. The project method, which arose at the end of the XIX century, continued to develop in the middle of the XXth century, at the present stage, begins to become widespread in our country. The method of project belongs to the innovative methods. These methods contribute to the professional training of students-pianists in higher education institutions. The main requirements for this method have been singled out: the presence of a problem (task); practical, theoretical, musical-cognitive significance; independent (individual, pair, group) activity of students; structuring of the project; use of research procedures. The main types of projects have been studied: music-creative; playing; informative; practical. The stages of the project method have been defined: preparatory (choice of the theme); planning; independent research; summary. The practical aspect of the use of the project method at the initial and senior courses of the students-pianists of the faculties of arts has been revealed. The practical use of this

method is the efficient way to improve the effectiveness of the learning process, it will promote not only the professional development of the students, but also the improvement of teachers' qualification.

Key Words: *project method, students-pianists, professional training, innovative methods, music pedagogy.*

УДК378.016:[784:781.68]

Лінь Янь

аспірантка факультету мистецтв
(м.Київ)

Методологічна основа вокального навчання вчителів музичного мистецтва

В статті обґрунтовано культурологічний та системний підходи як методологічну основу дослідження вокального навчання майбутніх вчителів музичного мистецтва. З'ясовано, що орієнтація на культурологічний підхід дозволяє встановити взаємозв'язки між феноменами соціокультурного простору і компонентами вокального навчання на основі розкриття закономірностей культурного розвитку суспільства, розвитку вокального мистецтва як найпотужнішої системи створення, збереження і трансляції духовно-культурного досвіду людства. Системний підхід дозволяє розглядати процес формування готовності до художньо-інтерпретаційної діяльності в якості цілісної динамічної системи у єдності усіх її компонентів і елементів, визначати взаємозв'язки між ними у цілісності та єдності.

Доведено, що застосування цих підходів у практиці вокального навчання китайських студентів дозволить сформувати в них культурологічне ставлення до найкращих мистецьких здобутків людства, сформувати цілісне уявлення про українську вокальну культуру в історичному контексті, розвинути вміння поєднувати різні мистецькі явища в цілісну картину культурного розвитку суспільства, а також узагальнювати методичні принципи різних вокальних шкіл, систематизувати методи і прийоми вокального навчання.

Ключові слова: *вокальне навчання, вчитель, культурологічний, системний, підхід, мистецтво, студенти.*

Постановка проблеми у загальному вигляді... *Однією з визначальних тенденцій сучасної вищої педагогічної освіти є забезпечення якості підготовки майбутніх фахівців, оскільки саме вчитель із високим рівнем підготовки відповідає суспільному запитові. У зв'язку з цим виникає необхідність організації такої підготовки педагогів-вокалістів, котра б забезпечувала формування їхньої готовності до художньо-інтерпретаційної діяльності. Це вимагає перегляду теоретико-методологічних засад вокального навчання китайських студентів на теренах України.*

Аналіз останніх досліджень і публікацій... *Наукові основи музично-педагогічної освіти розкрито в працях українських (А. Козир, Л. Куненко, Г.Падалки, О. Рудницької, О. Щолокової та ін.) та китайських (Бай Шаожун, Ван Чаовень, Лі Фан, Лінь Хай та ін.) дослідників. У контексті нашого дослідження особливої теоретико-методологічної значимості набувають наукові розробки Л. Василенко, Лін Сяо, Н. Овчаренко, Ван Тянь Ці, Ван Яньпин та ін., та праці, в яких розкрито особливості вокального навчання студентів з Китаю (Вей Дзюнь, Ван Те, У Гуолін, Цзо Чжэнь-гуань та ін.). Проте проблема визначення методологічної складової вокального навчання студентів з Китаю залишається недостатньо вивченою.*

Формулювання цілей статті... *Мета статті – обґрунтувати культурологічний та системний підходи як методологічну основу дослідження вокального навчання майбутніх вчителів музичного мистецтва.*

Виклад основного матеріалу... *Нині в українській музичній практиці використовується десятки різних підходів до навчання вокалу, кожен з яких має свої переваги та особливості застосування. Одним із традиційних підходів є культурологічний. На переконання науковців, культурологічний підхід визначає систему ціннісних уявлень для кожної людини і регулює її індивідуальну, соціальну поведінку, є базою для постановки і здійснення пізнавальних, практичних, професійних і особистісних завдань. Адже культура є вираженням досягнутого людством рівня історичного прогресу [2, с. 13]. Застосування культурологічного підходу як методологічної основи процесу вокального навчання спрямовує на взаємодію з усталеними у суспільстві найбільш істотними культурними цінностями (Н. Мозгальова), опанування студентами досягнень загальної, вокальної та педагогічної культури; сприймання і розуміння майбутніми педагогами світового вокально-педагогічного досвіду (національних традицій різних вокальних шкіл), жанрово-стильових особливостей вокальних творів різних історичних епох*